

FORSVARETS EFTERRETNINGSTJENESTE

10. maj 2005

VURDERING AF SITUATIONEN OG TRUSLEN I IRAK.

1. Gennemførelsen af valget i januar 2005 var en milepæl i Iraks politiske genopbygning. Valget gør det muligt at fortsætte overgangsprocessen med et folkeligt mandat. Der er dog næppe udsigt til afgørende forbedringer af sikkerhedssituationen inden for de kommende 6-12 måneder.
2. Udpegningen af kurderen Jalal Talabani til præsident og shiitten Ibrahim al Ja'afari til premierminister markerer det systemskifte, der har fundet sted i Irak siden Saddam Hussein-regimets fald. Shiitterne og deres repræsentanter fra Den Forenede Irakiske Alliance er i gang med at sætte sig på magten, understøttet af kurderne fra de dominerende kurdiske partier KDP og PUK. Moderate sunniarabere er inviteret med ind i både parlament og regering, men den sunniarabiske gruppe får som helhed kun begrænset indflydelse.
3. Kort efter valget faldt antallet af angreb til 30-40 pr. dag, men siden april 2005 har tendensen igen været stigende. Antallet af angreb er nu ca. 50-70 pr. dag. Modstandsgruppernes kamp understøttes af, at den sunniarabiske gruppe i det centrale Irak er blevet yderligere marginaliseret ved valget. Der er enkelte tegn på større sunniarabisk deltagelse i den politiske proces, men gruppen er yderst splittet og kan næppe samles om en ikke-voldelig linie.
4. Der er ikke udsigt til færre angreb fra de sunniekstremistiske netværk. De står bag et mindretal af angrebene i Irak, men deres angreb er de mest spektakulære og tabsgivende. Den dominerende kraft bag dem er jordaneren Abu Mus'ab al-Zarqawi, men også den kurdisk dominerede Ansar al-Sunna-hær er en meget stærk militant sunniekstremistisk gruppe. En del udenlandske ekstremister deltager i de militante sunniekstremistiske netværk i Irak, hvor de får en erfaring, som også kan anvendes andre steder.
5. Der er betydelige regionale forskelle i udviklingen mellem det nordlige, centrale og sydlige Irak. Det bliver sværest at opnå forbedringer af sikkerhedssituationen i al-Anbar og Ninawe provinserne (Mosul) i det centrale Irak, hvor valgdeltagelsen var meget lav. I de tre kurdisk dominerede provinser i det nordlige Irak er udviklingen stabil. I den omstridte by Kirkuk er situationen dog ustabil og kan udvikle sig til kampe mellem kurdere, sunniarabere og turkmenere under forfatningsdrøftelserne. I det sydlige Irak er situationen betydeligt roligere end i det centrale Irak, men stadig ustabil. Størstedelen af befolkningen i Sydirak støtter opfordringen fra storayatollah Ali al-Sistani til ro og samarbejde. De alvorligste trusler i det sydlige Irak kommer fra sunniekstremister, der ønsker at provokere shiitter til at indlede en borgerkrig, og fra radikale shiitiske grupper som Muqtada al-Sadrs gruppe, der ønsker en mere islamisk regeringsførelse. Desuden er der mange stammeopgør og en høj kriminalitet.

6. Inden for det danske ansvarsområde i Basra-provinsen er situationen markant roligere end i det centrale Irak, men stadig spændt. Der er forholdsvis få direkte angreb mod den danske bataljon, men bataljonen kan blive udødt for angreb med fjernudløste improviserede sprængmidler (IED), raketter, morterer og håndvåben. De danske soldater nyder generelt respekt blandt de irakiske sikkerhedsstyrker og lokalbefolkningen i området, men kriminelle bander og civile uroligheder medvirker til at skabe en sårbar situation. Der er også risiko for uro skabt af desunnitiske mindretal i Basra by, Az Zubayr og Abu al-Khasib. De danske styrkers anseelse afhænger af deres evne til at håndtere stammeopgørene, forsyningen med brændstof og elektricitet samt politiets evne til at bekæmpe kriminalitet.

7. Provinsvalget i Basra i januar 2005 viste stor opbakning til partiet Jaish al-Fadilah (JAF), der overtog guvernørposten. Den nye guvernør står foren ikke-voldelig linie, men vil få svært ved at kontrollere den magtkamp, der finder sted mellem de forskellige shiitiske grupper. Hvis radikale shiitter som Muqtada al-Sadr på et tidspunkt indleder et oprør i Sydirak, vil det berøre Basra provinsen og dermed det danske ansvarsområde. Al-Sadrs bevægelse vil næppe indlede et oprør på nuværende tidspunkt, da den blev repræsenteret i parlamentet. Al-Sadr kan dog skifte til en voldelig kurs, hvis han føler sig politisk marginaliseret, eller storayatollah Ali al-Sistani svækkes.

8. Der er et stærkt fjendskab mellem en række af grupperingerne i Irak. Derfor vil der sandsynligvis udbryde borgerkrig, hvis koalitionen på nuværende tidspunkt trækker sig ud. Irakerne er delt i spørgsmålet om, hvornår koalitionen bør forlade Irak. En majoritet af partier i parlamentet foretrækker, at koalitionen bliver i Irak, indtil de irakiske sikkerhedsstyrker er mere effektive. Men der vil formodentlig være flertal for en officiel markering af, at de multinationale styrker kun er i Irak i en tidsbegrænset periode.

9. De irakiske sikkerhedsstyrkers effektivitet er stigende, men de er endnu ikke i stand til selvstændigt at opretholde ro og orden. Især inden for politiet er træningsniveauet og moralen stadig meget lav. Arbejdet med at uddanne sikkerhedsstyrker til at løse mere komplicerede opgaver vil tage fart i 2005. I relativt fredelige områder vil irakerne presse på for at overtage det fulde ansvar for sikkerheden, hvilket de næppe er i stand til før tidligst ved udgangen af 2005. I lyset af regeringsskiftet forventes der i den kommende tid at foregå en række magtkampe om kontrollen over sikkerhedsstyrkerne. Det vil være en hæmsko for afgørende forbedringer i effektiviteten.

10. Den langsommelige regeringsdannelse i Bagdad betyder, at det bliver vanskeligt at udarbejde en ny forfatning til tiden, dvs. senest den 15. august 2005. Der er dog mulighed for at forlænge overgangsprocessen, så der først vælges en regering under en ny forfatning iløbet af det første halvår af 2006. De centrale emner i forfatningen bliver islams rolle, Iraks føderale struktur, Kirkuks stilling og fordelingen af økonomiske ressourcer. De verdslige partier har en lille overvægt i parlamentet i forhold til de religiøse, så Irak bliver næppe en religiøs stat som Iran. Men det er sandsynligt, at islam får en mere fremtrædende rolle i den kommende forfatning end hidtil.

11. Fortsætter overgangsprocessen efter planen med forbedringer af de irakiske sikkerhedsstyrkers effektivitet og med en mere stabil forsyningssituation, kan der i løbet af 1-2 år ske forbedringer i sikkerhedssituationen. Det gælder især i det sydlige

Irak, i de tre kurdiske provinser i det nordlige Irak og inogle af de provinser i det centrale Irak, hvor befolkningen består af både sunnitter og shiitter.

12. Truslen for angreb mod danske styrker, herunder terrortruslen vurderes som høj i det sydlige Irak og meget høj i det centrale Irak. Truslen fra civile uroligheder og sabotage mod danske styrker vurderes som middel. Den landmilitære minefare og faren fra ueksploderet ammunition vurderes som middel til høj alt efter område. Truslen mod lufttransport af danske styrker i irakisk luftrum varierer fra lav til høj, afhængig af flyvehøjde og område. Modstandsgrupper angriber hyppigt med improviserede sprængladninger fortrinsvis i form af vejsidebomber. Truslen fra denne type angreb vil fortsætte og er ligesom for øvrige angreb høj i det sydlige Irak og meget høj i det centrale Irak.

13. Der foregår en omfattende spionage mod den multinationale styrke, herunder den danske styrke i Basra-provinsen. Truslen fra spionage vurderes derfor som høj. Spionagen foretages bl.a. af irakiske modstandsgrupper, kriminelle organisationer og visse militser og stammer samt udenlandske efterretningstjenester. Truslen fra biologiske og kemiske kampstoffer vurderes som lav, mens truslen fra terrorgruppers egenfremstillede biologiske og kemiske giftstoffer vurderes som middel. Truslen mod danske enheder i form af organiseret kriminalitet, der også kan omfatte gidseltagning, vold og brug af håndvåben, vurderes at være middel.